2025/1451

16.7.2025

ROZHODNUTIE RADY (SZBP) 2025/1451

z 15. júla 2025

na podporu úsilia zameraného na predchádzanie a boj proti nedovolenému šíreniu ručných a ľahkých zbraní (RĽZ) a munície a obchodovaniu s nimi a ich vplyvu na americkom kontinente – fáza III

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii, a najmä na jej článok 28 ods. 1 a článok 31 ods. 1,

so zreteľom na návrh vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku,

keďže:

(1) V Stratégii EÚ proti nedovoleným strelným zbraniam, ručným a ľahkým zbraniam a ich munícii s názvom „Zabezpečenie zbraní, ochrana obyvateľov“ (ďalej len „stratégia EÚ pre RĽZ“) z roku 2018 sa stanovujú usmernenia pre opatrenia Únie v oblasti ručných a ľahkých zbraní (ďalej len „RĽZ“).

(2) Podľa stratégie EÚ pre RĽZ sa Únia a jej členské štáty zaväzujú na regionálnej úrovni pomáhať iným krajinám zlepšovať riadenie a zabezpečenie štátnych zásob posilnením vnútroštátnych legislatívnych a administratívnych rámcov a posilnením inštitúcií, ktoré regulujú legitímne dodávky a riadenie zásob RĽZ a munície pre obranné a bezpečnostné sily.

(3) V stratégii EÚ pre RĽZ sa uvádza, že Únia sa v záujme zníženia miery ozbrojeného násilia a trestnej činnosti bude usilovať o synergiu s príslušnými americkými štátmi a regionálnymi organizáciami s cieľom obmedziť nedovolené šírenie RĽZ a obchodovanie s nimi.

(4) Organizácia amerických štátov (ďalej len „OAŠ“) pôsobí ako sekretariát Medziamerického dohovoru proti nedovolenej výrobe strelných zbraní, munície, výbušnín a iných súvisiacich materiálov a proti nedovolenému obchodovaniu s nimi (CIFTA) a koordinuje a vykonáva regionálne iniciatívy v oblasti boja proti nedovoleným RĽZ na americkom kontinente.

(5) Únia predtým podporovala OAŠ prostredníctvom rozhodnutí Rady (SZBP) 2018/2010 ([1]) a (SZBP) 2022/847 ([2]), ktorými sa podporili činnosti zamerané na boj proti nedovolenému šíreniu RĽZ a munície a obchodovaniu s nimi a ich vplyvu v Latinskej Amerike a Karibiku,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

1. V kontexte vykonávania stratégie EÚ pre RĽZ je účelom tohto rozhodnutia riešiť ozbrojené násilie na americkom kontinente. Na tento účel financuje Únia projekt opísaný v prílohe, ktorého cieľom je bojovať proti nedovolenému šíreniu strelných zbraní a munície a obchodovaniu s nimi a predchádzať používaniu strelných zbraní v konfliktných situáciách v komunitách, ktoré sú vo veľkej miere zasiahnuté týmito javmi.

2. Toto rozhodnutie má tieto ciele:

a) posilniť regulačné rámce na riešenie nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami na americkom kontinente;

b) zlepšiť výmenu poznatkov a informácií o nedovolenom obchodovaní so strelnými zbraňami a nedovolenom šírení RĽZ na americkom kontinente;

([1]) Rozhodnutie Rady (SZBP) 2018/2010 zo 17. decembra 2018 na podporu boja proti nedovolenému šíreniu ručných a ľahkých zbraní (RĽZ) a munície a nedovolenému obchodovaniu s nimi a na podporu boja proti súvisiacemu vplyvu v Latinskej Amerike a Karibiku v rámci stratégie EÚ proti nedovoleným strelným zbraniam, ručným a ľahkým zbraniam a ich munícii s názvom „Zabezpečenie zbraní, ochrana obyvateľov“ (Ú. v. EÚ L 322, 18.12.2018, s. 27, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2018/2010/oj).

([2]) Rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/847 z 30. mája 2022 na podporu úsilia zameraného na predchádzanie nedovolenému šíreniu ručných a ľahkých zbraní (RĽZ) a munície a obchodovaniu s nimi, ako aj boj proti takémuto šíreniu a obchodovaniu a ich vplyvu na americkom kontinente (Ú. v. EÚ L 148, 31.5.2022, s. 40, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/847/oj).

c) zlepšiť štátne kapacity na riadenie životného cyklu RĽZ a munície, čím sa zníži riziko odklonenia na nelegálny trh;

d) posilniť vnútroštátne systémy systematického sledovania nedovolených RĽZ;

e) znížiť rizikové faktory spojené s ozbrojeným násilím na úrovni komunít a

f) posilniť subregionálnu spoluprácu prostredníctvom vypracovania a vykonávania subregionálneho plánu pre strelné zbrane.

3. Podrobný opis projektu sa uvádza v prílohe k tomuto rozhodnutiu.

Článok 2

1. Za vykonávanie tohto rozhodnutia zodpovedá vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (ďalej len „VP“).

2. Projekt uvedený v článku 1 technicky vykonáva OAŠ.

3. OAŠ vykonáva svoje úlohy pod vedením VP. Na tento účel uzavrie VP s OAŠ potrebné dohody.

Článok 3

1. Finančná referenčná suma na vykonávanie projektu, ktorý financuje Únia, je 4 055 956 EUR.

2. Výdavky financované z referenčnej sumy uvedenej v odseku 1 sa riadia v súlade s postupmi a pravidlami, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie.

3. Komisia dohliada na správne riadenie výdavkov uvedených v odseku 2. Komisia na tento účel uzatvorí s OAŠ potrebnú dohodu o financovaní. V tejto dohode o financovaní sa stanoví, že OAŠ musí zabezpečiť viditeľnosť príspevku Únie, ktorá bude primeraná jeho výške.

4. Komisia sa usiluje o uzavretie dohody o financovaní uvedenej v odseku 3 čo najskôr po tom, ako toto rozhodnutie nadobudne účinnosť. Informuje Radu o všetkých ťažkostiach počas procesu uzatvárania dohody o financovaní a o dátume jej uzavretia.

Článok 4

1. VP informuje Radu o vykonávaní tohto rozhodnutia na základe pravidelných opisných správ, ktoré pripravuje OAŠ. Uvedené správy tvoria základ pre hodnotenie, ktoré uskutoční Rada.

2. Komisia podáva správy o finančných aspektoch projektu uvedeného v článku 1.

Článok 5

1. Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom jeho prijatia.

2. Toto rozhodnutie stráca účinnosť 36 mesiacov odo dňa uzavretia dohody o financovaní uvedenej v článku 3 ods. 3. Účinnosť však stratí šesť mesiacov odo dňa nadobudnutia jeho účinnosti, ak sa v tejto lehote dohoda neuzavrie.

V Bruseli 15. júla 2025

Za Radu

predsedníčka

K. KALLAS

PRÍLOHA

Projekt na podporu úsilia zameraného na predchádzanie a boj proti nedovolenému šíreniu ručných a ľahkých zbraní (RĽZ) a munície a obchodovaniu s nimi a ich vplyvu na americkom kontinente – fáza III

1. **Kontext**

Amerika je naďalej najnásilnejším regiónom na svete s vysokými hospodárskymi, sociálnymi a ľudskými nákladmi, ktoré postihujú najmä najzraniteľnejšie skupiny obyvateľstva. Podľa najnovšej svetovej štúdie o vraždách sa v roku 2021 v tomto regióne zaznamenala najvyššia regionálna miera vrážd, a to 15 vrážd na 100 000 obyvateľov v porovnaní s celosvetovým priemerom 5,8 na 100 000 obyvateľov ([1]). Hoci sa dosiahol pokrok pri znižovaní počtu vrážd – zo 17,2 vrážd na 100 000 obyvateľov v roku 2017 ([2]) – na americkom kontinente stále dochádza k jednej z troch vrážd na celom svete. Okrem toho sa takmer 70 % týchto vrážd pácha strelnou zbraňou ([3]). Preto je nevyhnutné posilniť schopnosť krajín Latinskej Ameriky a Karibiku riešiť ozbrojené násilie.

K ozbrojenému násiliu v regióne prispieva niekoľko faktorov. Nedovolené šírenie zbraní a munície, najmä v súvislosti s vysokou nerovnosťou, sociálnym vylúčením a nedostatočným prístupom k verejným službám a spôsobom mierového riešenia konfliktov, ohrozuje bezpečnosť spoločenstva. Organizované zločinecké skupiny okrem toho ohrozujú stabilitu krajín Latinskej Ameriky a Karibiku tým, že podnecujú nezákonný trh so zbraňami prostredníctvom nelegálnych trás, ktoré využívajú priepustné hranice, a nedostatočný dohľad nad zákonným reťazcom strelných zbraní a munície. V záujme účinného riešenia ozbrojeného násilia na americkom kontinente sa v komplexných politikách musí uprednostniť kontrola nezákonných tokov strelných zbraní a munície a riešenie rizikových faktorov na úrovni komunít prostredníctvom dvojakého prístupu, ktorý sa zameriava na ponuku nedovolených strelných zbraní a munície aj na dopyt po nich.

Tento región už má rámec na posilnenie kontrol životného cyklu strelných zbraní a munície. Dohovor CIFTA, ktorý bol podpísaný v roku 1997 a ktorý ratifikovalo 31 krajín na americkom kontinente, zostáva kľúčovým mechanizmom regionálnej spolupráce pri predchádzaní nedovolenej výrobe strelných zbraní, munície a výbušnín, boji proti nim a obchodovaniu s nimi a pri ich odstraňovaní. V dohovore CIFTA sa stanovujú právne záväzné povinnosti týkajúce sa nakladania so strelnými zbraňami a muníciou počas celej životnosti, čím sa znižuje odklon od legitímnych používateľov a rieši nedovolené obchodovanie so strelnými zbraňami. Je však potrebné zintenzívniť úsilie o vykonávanie ustanovení dohovoru. Napriek úsiliu vlády tento región stále čelí mnohým výzvam pri vykonávaní týchto politík, ktorých cieľom je zabezpečiť prístup k strelným zbraniam a munícii len oprávneným používateľom.

Prvotnou výzvou je nedostatok údajov na účely porozumenia rozdielov pri tomto jave v každej krajine a identifikovania nedostatkov v inštitucionálnych kapacitách. Krajinám takisto chýbajú právne predpisy, ľudské zdroje a vybavenie na kontrolu legálneho obchodu so strelnými zbraňami a muníciou a ich zákonného používania. Hoci sa označovanie strelných zbraní zvýšilo, kapacita systémov vedenia záznamov je obmedzená. Väčšina systémov je stále v papierovej podobe alebo rozčlenená bez integrácie údajov. V praxi to znamená, že keď civilná alebo súkromná bezpečnostná spoločnosť získa povolenie na držbu strelnej zbrane, neexistuje pridelený útvar ani personál na overenie dodržiavania podmienok povolenia. Dohľad nad štátnymi arzenálmi je takisto vágny. Vojenské a bezpečnostné sily neuplatňujú protokoly riadenia zásob systematicky, čím sa zvyšuje pravdepodobnosť odklonenia strelných zbraní a munície na nezákonný trh, ako aj riziko neplánovaných výbuchov v skladovacích priestoroch.

Takisto je relatívne jednoduché odkloniť strelné zbrane a muníciu počas medzinárodných transferov. Povoľovacie orgány, colné orgány a pohraničné orgány nemajú kanály na komunikáciu v reálnom čase a sledovanie skutočného pohybu tovaru. Nedostatok vybavenia vrátane röntgenových zariadení a nedostatočná odborná príprava pohraničného personálu bránia procesom overovania a zákazu skrytých strelných zbraní a munície.

([1]) UNODC, Global Study on Homicide (Svetová štúdia o vraždách). 2023. https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/gsh/2023/GSH23_ExSum.pdf

([2]) UNODC, Global Study on Homicide (Svetová štúdia o vraždách). 2019. https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/global-study-on-homicide.html

([3]) UNODC, Global Study on Homicide (Svetová štúdia o vraždách). 2023. https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/gsh/2023/GSH23_ExSum.pdf

Reakcia trestného súdnictva je takisto nedostatočná. Niektoré krajiny stále nemajú špecializované jednotky na vyšetrovanie a stíhanie nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami. Neexistencia protokolov a zdrojov na vyšetrovanie spojené so získanými strelnými zbraňami bráni trestnému vyšetrovaniu, ktoré by mohlo viesť k vysledovaniu pôvodu strelných zbraní, zisteniu ich spojenia s viacerými miestami činu a k odhaleniu sietí nedovoleného obchodovania.

Krajinám rovnako chýbajú kapacity na riadenie dodávok strelných zbraní a munície, aby sa zabezpečilo, že k nim budú mať prístup len oprávnení používatelia. Inštitucionálne kapacity sú takisto obmedzené na riešenie nezákonného dopytu po strelných zbraniach a munícii a rizikových faktorov, ktoré na úrovni komunít bránia kultúre mieru.

S cieľom riešiť tieto výzvy Oddelenie verejnej bezpečnosti Organizácie amerických štátov (DPS/OAŠ) od roku 2019 prostredníctvom financovania z Európskej únie (rozhodnutie Rady SZBP 2018/2010 a rozhodnutie Rady SZBP 2022/847) v rámci programu pomoci v oblasti kontroly zbraní a munície (PACAM) poskytuje štátom Latinskej Ameriky a Karibiku komplexnú technickú pomoc s cieľom posilniť ich politiky na riešenie nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami a muníciou a na predchádzanie takémuto obchodovaniu. PACAM je operačný mechanizmus OAŠ na podporu členských štátov OAŠ pri riešení ozbrojeného násilia posilnením ich schopnosti dodržiavať a vykonávať ustanovenia medzinárodných nástrojov, ako je Medziamerický dohovor proti nezákonnej výrobe a obchodovaniu so strelnými zbraňami, strelivom, výbušninami a inými súvisiacimi materiálmi (CIFTA), akčný program OSN (AP OSN) a Zmluva o obchodovaní so zbraňami (ATT). Programom PACAM sa členské štáty OAŠ na ich žiadosť podporujú prostredníctvom viacvrstvového prístupu:

— Legislatívna podpora na zlepšenie normatívneho rámca pre strelné zbrane.

— Prispôsobená a udržateľná technická pomoc vychádzajúca z potrieb a budovanie kapacít v rôznych aspektoch riadenia strelných zbraní a munície počas ich celej životnosti.

— Podpora preventívnych iniciatív na posilnenie odolnosti komunít proti ozbrojenému násiliu prostredníctvom metodiky organizácie OASIS a obmedzenie neoprávneného prístupu k strelným zbraniam.

Od januára 2019 do júla 2024 prinieslo vykonávanie dvoch rozhodnutí Rady SZBP v regióne zmysluplné výsledky, z ktorých má prospech 28 krajín Latinskej Ameriky a Karibiku prostredníctvom rôznych zložiek:

— Vypracovanie plánu pre Strednú Ameriku na predchádzanie nedovolenému šíreniu strelných zbraní a munície a obchodovaniu s nimi, ktorý krajiny Strednej Ameriky prijali vo februári 2025.

— Legislatívna pomoc 7 krajinám s cieľom posilniť ich normatívny rámec pre strelné zbrane.

— Odborná príprava viac ako 3 400 vnútroštátnych pracovníkov z 28 krajín zameraná na osvedčené postupy a normy v oblasti fyzickej bezpečnosti a riadenia zásob, označovania strelných zbraní a vedenia záznamov o nich a likvidácie strelných zbraní a munície.

— Podpora 16 krajín pri označovaní strelných zbraní, a to aj darovaním značkovacích zariadení.

— Likvidácia viac ako 219 ton munície a 85 000 zaistených, zastaraných alebo prebytočných RĽZ v 6 krajinách.

— Zlepšenie bezpečnosti v 16 skladovacích priestoroch strelných zbraní a streliva v 8 krajinách.

— Vývoj softvéru na kontrolu zásob strelných zbraní a munície z inštitucionálnych zásob, ktorý používa 15 inštitúcií v 9 krajinách.

— Vytvorenie regionálneho komunikačného mechanizmu týkajúceho sa povolených transferov strelných zbraní a munície vrátane vnútroštátneho riešenia pre krajiny, ktoré stále na riadenie svojich postupov udeľovania povolení používajú systémy v papierovej podobe.

— Posilnenie životných zručností 2 600 ohrozených mladých ľudí z Hondurasu a Peru prostredníctvom hodín hry v orchestri a spevokolu po vyučovaní.

— Zriadenie referenčného centra pre obete násilia páchaného so zbraňou v Hondurase, ktoré poskytlo psychosociálnu podporu viac ako 160 osobám a organizovalo osvetové činnosti na zvýšenie informovanosti.

— Odborná príprava viac ako 300 zainteresovaných strán z komunít v Salvádore, Hondurase a Peru v oblasti predchádzania násiliu a pomoci obetiam.

— Účasť viac ako 2 800 občanov Hondurasu a Peru na osvetových činnostiach a podujatiach zameraných na predchádzanie násiliu s cieľom podporiť kultúru mieru.

Prostredníctvom spolupráce s Európskou úniou sa dosiahol významný pokrok pri riešení nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami v tomto regióne. Niektoré krajiny sa zúčastnili na regionálnych zložkách projektu, ako sú koordinačné mechanizmy a semináre, zatiaľ čo hlavnej skupiny krajín sa týkali všetky zložky.

Napriek tomuto pokroku je stále potrebné pokračovať v poskytovaní dlhodobej pomoci krajinám, aby si udržali osvedčené postupy. Zo skúseností DPS/OAŠ vyplynulo, že nepretržitá, prispôsobená technická a operačná podpora založená na potrebách je z dlhodobého hľadiska nevyhnutná na dosiahnutie systematického vykonávania komplexných politík, ako je kontrola strelných zbraní, a vnútroštátnej zodpovednosti za ne. V tejto novej fáze sa zváži význam dlhodobých stratégií na zabezpečenie zmysluplnej a udržateľnej zmeny bezpečnostných politík a podmienok.

Fáza III bude zahŕňať nové prvky vychádzajúce z pokroku dosiahnutého vo fázach I a II, ako je cielená pomoc na zlepšenie postupov sledovania a predchádzanie používaniu strelných zbraní a incidentom v školách. Počas týchto piatich rokov sme vytvorili podmienky na zavedenie týchto nových prvkov, čo si vyžaduje priamy a úzky vzťah s vládnymi orgánmi a otvorený dialóg o ich výzvach a potrebách. Fázou III ako takou sa prispeje nielen k udržateľnosti pomoci poskytovanej za posledných päť rokov, ale zároveň v nej dôjde k posunu o krok ďalej, pokiaľ ide o riešenie ozbrojeného násilia na americkom kontinente.

2. **Technický prístup**

Počas tejto fázy bude DPS/OAŠ naďalej investovať do holistického prístupu, v ktorom sa kombinujú stratégie na predchádzanie ozbrojenému násiliu a kontrolu strelných zbraní s cieľom riešiť nepovolenú ponuku strelných zbraní a munície a dopyt po nich prostredníctvom piatich konkrétnych cieľov:

1. **Posilnenie regulačných rámcov na riešenie nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami na americkom kontinente**

Jedna zložka akcie sa zameriava na posilnenie vnútroštátnych právnych rámcov s cieľom zabezpečiť, aby sa nimi podporovali operačné činnosti kontroly strelných zbraní a aby zahŕňali všetky povinné ustanovenia medzinárodných predpisov. To zahŕňa rozšírenie dostupnosti noriem a usmernení týkajúcich sa kľúčových aspektov predchádzania ozbrojenému násiliu a riadenia strelných zbraní a munície počas ich celej životnosti, ako aj uľahčenie prístupu vnútroštátnych orgánov a technického personálu.

V predchádzajúcej fáze DPS/OAŠ vypracovala tri nové usmernenia (likvidácia RĽZ, fyzická bezpečnosť a riadenie zásob RĽZ a predchádzanie rodovo motivovanému násiliu spojenému so zneužívaním strelných zbraní), ktoré schválil poradný výbor podľa dohovoru CIFTA a ktoré boli začlenené do súboru doplnkovej dokumentácie s cieľom usmerniť uplatňovanie dohovoru. V tejto fáze bude DPS/OAŠ pokračovať v tomto úsilí vypracovaním usmernení podľa dohovoru CIFTA o programoch dobrovoľného odovzdávania zbraní a normách bezpečnosti a ochrany pre súkromné bezpečnostné spoločnosti. Tieto témy sú pre tento región veľmi dôležité. Vo vysoko postihnutých komunitách je v obehu značné množstvo strelných zbraní, čo si vyžaduje zvyšovanie informovanosti o rizikách, ktoré predstavujú, a nabádanie k ich odovzdávaniu na podporu kultúry mieru a mierového riešenia konfliktov. V Latinskej Amerike a Karibiku sa okrem toho naďalej rozširujú súkromné bezpečnostné spoločnosti, pričom ich ozbrojení príslušníci poskytujú rôzne bezpečnostné služby. Je nevyhnutné regulovať používanie strelných zbraní a munície zo strany súkromných bezpečnostných spoločností s cieľom obmedziť odkláňanie a zneužívanie strelných zbraní, ktoré vlastnia.

Okrem toho budeme rozširovať a ďalej šíriť znalostnú platformu pre strelné zbrane pre túto pologuľu, ktorá bola vyvinutá počas fázy II. Táto platforma je centralizovaným úložiskom informácií a údajov týkajúcich sa nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami na americkom kontinente. Obsahuje verejný priestor s knižnicou súvisiacich publikácií a vyhľadávacím nástrojom, v ktorom sa používateľom umožňuje filtrovať normy podľa záujmu (napríklad oblasť uplatňovania, úroveň odporúčania atď.). Zahŕňa aj súkromný priestor pre registrovaných používateľov z krajín s fórom na výmenu informácií, zoznamom orgánov a nástrojom na elektronické predkladanie ich dvojročných správ o vykonávaní dohovoru CIFTA. Tieto informácie sú potom k dispozícii v prehľadoch s cieľom posúdiť kapacity štátu a nedostatky vo vykonávaní dohovoru.

2. **Zlepšenie výmeny poznatkov a informácií o nedovolenom obchodovaní so strelnými zbraňami a nedovolenom šírení RĽZ na americkom kontinente**

Uznávajúc potrebu neustáleho generovania údajov s cieľom lepšie pochopiť povahu nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami v tomto regióne a identifikovať hlavné nedostatky v inštitucionálnych kapacitách je cieľom DPS/OAŠ zvýšiť dostupnosť nástrojov na vytváranie poznatkov v rámci dohovoru CIFTA. Vnútroštátnym pracovníkom prostredníctvom troch subregionálnych seminárov ponúkneme odbornú prípravu o tom, ako zhromažďovať a systematizovať údaje o nedovolenom obchodovaní so strelnými zbraňami. Krajinám sa poskytne aj individualizovaná podpora s cieľom pomôcť im vyplniť a predložiť dotazník týkajúci sa vykonávania dohovoru CIFTA, ktorý obsahuje osobitné premenné na posúdenie kapacít štátu na základe dostupných referenčných hodnôt (vrátane dohovoru CIFTA, súboru MOSAIC, usmernení IATG a iných noriem).

V partnerstve s inštitútom UNIDIR a pomocou jeho metodiky vykonáme hĺbkovú analýzu štátnych kapacít na riadenie životného cyklu RĽZ a munície. Touto analýzou sa krajinám umožní vykonávať cielené stratégie na riešenie zistených nedostatkov.

3. **Zlepšenie štátnej kapacity na riadenie životného cyklu RĽZ a munície, čím sa zníži riziko odklonenia na nelegálny trh**

DPS/OAŠ bude na operačnej úrovni naďalej posilňovať vnútroštátne kapacity na riadenie inštitucionálnych zásob a znižovanie rizika straty, krádeže a odklonenia zbraní a munície. To bude zahŕňať odbornú prípravu a cielenú pomoc v oblasti fyzickej bezpečnosti a riadenia zásob, ktorá zahŕňa bezpečnosť, ochranu, účtovníctvo, skladovanie, prepravu zbraní a munície a manipuláciu s nimi, ako aj likvidáciu zaistených, nadbytočných alebo zastaralých strelných zbraní a munície. Pokiaľ ide o fyzickú bezpečnosť a riadenie zásob, budeme naďalej uplatňovať metodiku vypracovanú počas predchádzajúcich fáz s cieľom vyškoliť vnútroštátnych prevádzkovateľov na posudzovanie podmienok v skladovacích priestoroch. Na základe posúdených potrieb vykonáme menšie zlepšenia infraštruktúry a bezpečnosti týchto skladovacích priestorov. Okrem toho budeme naďalej poskytovať komplexnú pomoc pri postupoch likvidácie, ponúkať vybavenie, mentorstvo a odbornú prípravu a certifikáciu na zabezpečenie súladu s medzinárodnými normami. Táto technická pomoc sa začlení do činností zameraných na budovanie kapacít (odborná príprava, semináre, workshopy) s cieľom vybudovať udržateľnosť pri riadení zbraní a munície počas ich celej životnosti.

4. **Posilnenie vnútroštátnych systémov systematického sledovania nedovolených RĽZ**

Prostredníctvom podpory poskytovanej v predchádzajúcich fázach, najmä pri označovaní a vedení záznamov, sa zistili významné nedostatky v postupoch systematického sledovania a v systémoch riadenia informácií. Tieto nedostatky bránia schopnosti príslušníkov orgánov presadzovania práva odhaľovať formy nedovoleného obchodovania, predchádzať zneužívaniu a posilňovať spoluprácu medzi krajinami. S cieľom riešiť túto otázku a využiť vzťahy vytvorené s orgánmi zavádza DPS/OAŠ vo fáze III novú zložku zameranú na posilnenie vnútroštátnych systémov systematického sledovania nedovolených RĽZ. Táto iniciatíva sa bude vykonávať v partnerstve s INTERPOL-om vzhľadom na jeho rozsiahle skúsenosti s orgánmi presadzovania práva v tejto oblasti. Súčasťou tejto zložky je regionálny seminár na podporu výmeny informácií medzi krajinami Latinskej Ameriky a Karibiku na tému systematického sledovania. Vybranej krajine poskytneme aj komplexnú technickú pomoc ako pilotnú iniciatívu vrátane vypracovania protokolu o získavaní strelných zbraní so štandardnými operačnými postupmi, pracovnými postupmi a procesmi na zabezpečenie toho, aby sa získané strelné zbrane zatriedili (vzhľadom na prioritné kritériá vysledovania a vyšetrovania), vysledovali a prešetrili, ako aj nasadením pracovnej skupiny na podporu vnútroštátneho personálu pri vykonávaní protokolu a sledovaní strelných zbraní z vybranej vzorky. To zahŕňa vypracovanie spravodajských správ na podporu policajnej práce.

5. **Zníženie rizikových faktorov spojených s ozbrojeným násilím na úrovni komunít**

DPS/OAŠ bude naďalej prijímať holistický prístup k predchádzaniu násiliu so zbraňou na úrovni komunít, pričom sa v rámci cielených politík budú za obete a páchateľa ozbrojeného násilia považovať vysokorizikové skupiny. To zahŕňa vykonávanie metodiky OASIS DPS/OAS v jednej krajine, ktorá zahŕňa hodiny hudby po vyučovaní na rozvoj životných zručností ohrozených mladých ľudí; ponuku psychosociálnej podpory a propagáciu činností na zvyšovanie informovanosti komunít prostredníctvom referenčného centra pre obete ozbrojeného násilia; a odbornú prípravu zainteresovaných strán v oblasti predchádzania ozbrojenému násiliu. Vo fáze III sa okrem toho zameriame aj na predchádzanie násiliu páchanému so strelnými zbraňami v školách tým, že sa pedagógom a pracovníkom škôl poskytne odborná príprava zameraná na stratégie prevencie, zásah a pomoc obetiam násilia páchaného so strelnými zbraňami. Doplnia ju semináre zamerané na novinárov a influencerov s cieľom zlepšiť podávanie správ o násilí páchanom so strelnými zbraňami s cieľom zabrániť ďalšiemu zapojeniu a napodobňovaniu takýchto prípadov. Budeme tiež naďalej stavať na pokroku vo fáze II tým, že ponúkneme odbornú prípravu školiteľov na šírenie poznatkov a osvedčených postupov v oblasti predchádzania rodovo motivovanému násiliu zahŕňajúcemu strelné zbrane. Napokon vzhľadom na počiatočnú prácu vo fáze II ponúkneme technickú pomoc pri kampaniach na zvyšovanie informovanosti a programoch dobrovoľného odovzdávania zbraní s cieľom obmedziť nezákonný obeh strelných zbraní vo vysoko postihnutých komunitách.

6. **Posilnenie subregionálnej spolupráce prostredníctvom vypracovania a vykonávania subregionálneho plánu pre strelné zbrane**

Vo fáze II spolupráce DPS/OAS v koordinácii s centrom UNLIREC a Stredoamerickým integračným systémom (SICA) úspešne vypracovalo plán pre Strednú Ameriku na predchádzanie nedovolenému šíreniu strelných zbraní a munície a obchodovaniu s nimi. Vo fáze III DPS/OAŠ zriadi nadväzujúci mechanizmus na podporu vykonávania plánu v oblasti strelných zbraní pre Strednú Ameriku v súlade s mandátom Valného zhromaždenia Organizácie amerických štátov ([4]). Štruktúra tohto nadväzujúceho mechanizmu sa vymedzí spolu so zúčastnenými štátmi, pričom sa zohľadnia získané poznatky a osvedčené postupy z iných plánov vrátane:

— Vytvorenie rámca pre monitorovanie a hodnotenie plánu vrátane určenia kontaktných miest pre monitorovanie a hodnotenie a vytvorenie webovej platformy pre štáty na podávanie správ o pokroku plánu;

— Pomoc štátom pri zhromažďovaní základných posúdení vrátane technickej podpory pre odbornú prípravu štátov vo využívaní rámca monitorovania a hodnotenia a podpory pri zhromažďovaní potrebných údajov;

— Organizovanie výročných zasadnutí štátov po prijatí plánu;

— Pravidelné stretnutia vykonávajúcich partnerov, vládnych orgánov a darcov (samostatne a spoločne);

— Vnútroštátne semináre a technická pomoc krajinám pri vypracúvaní národných akčných plánov so zreteľom na celkové ciele plánu vrátane odbornej prípravy, školení zameraných na zvyšovanie informovanosti a individuálneho mentorstva pre krajiny.

Prostredníctvom fázy III bude DPS/OAŠ presadzovať kľúčové prvky nadväzujúceho mechanizmu, ako je organizovanie výročného zasadnutia, vytvorenie rámca monitorovania a hodnotenia a podpora niektorých krajín pri základných posúdeniach a národných akčných plánoch. DPS/OAŠ sa budú usilovať aj o ďalšie príspevky darcov na posilnenie rámca na vykonávanie plánu v oblasti strelných zbraní pre Strednú Ameriku.

Okrem toho vzhľadom na záujem andských krajín (Bolívia, Kolumbia, Ekvádor a Peru) riešiť otázku nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami súdržnejším a integrovanejším prístupom vzhľadom na osobitné potreby subregiónu (ktoré ovplyvňuje miestna dynamika gangov, toky drog a nezákonná ťažba) DPS/OAŠ začne vo fáze III proces vypracovania andského plánu pre strelné zbrane. Počas tejto počiatočnej fázy zmapujeme potreby a priority krajín a vypracujeme návrh plánu prostredníctvom národných a regionálnych seminárov so zástupcami vlád. Budeme sa tiež usilovať o nájdenie ďalších zdrojov financovania na doplnenie zdrojov Európskej únie a dosiahnutie prijatia plánu v rámci fázy III.

Súhrnný a implementačný prístup

Prostredníctvom riešenia týchto viacerých oblastí sa akcia zameriava na súčasné uspokojenie potrieb krajín a podporu dlhodobých a udržateľných zmien. Činnosti na posilnenie kontroly strelných zbraní a zníženie dodávok strelných zbraní sa doplnia o preventívne opatrenia na zníženie dopytu v komunitách, ktoré sú výrazne zasiahnuté ozbrojeným násilím.

DPS/OAŠ bude prostredníctvom programu PACAM koordinovať a vykonávať akciu v spolupráci s inými agentúrami a vnútroštátnymi orgánmi. DPS/OAŠ využitím politických fór OAŠ a komunikačných kanálov určí krajiny, ktoré potrebujú podporu, a bude s nimi spolupracovať na vytvorení prispôsobených plánov pomoci. V rámci tohto projektu sa prijme osobitný a prispôsobený prístup ku každej krajine, pričom sa uzná, že potreby a nedostatky sa líšia. Nie všetky krajiny dostanú podporu vo všetkých zložkách projektu; namiesto toho bude DPS/OAŠ naďalej používať úspešnú metodiku programu PACAM: mapovanie potrieb, zapojenie orgánov, vypracovanie plánov pomoci a nasadenie misií. DPS/OAŠ sa bude zúčastňovať aj na koordinačných mechanizmoch s cieľom zabrániť duplicite práce, ako je pokračujúca podpora karibských krajín prostredníctvom plánu pre strelné zbrane v Karibiku.

([4]) „27. Požiadať, aby sekretariát viacrozmernej bezpečnosti prostredníctvom DPS a v rámci Programu pomoci na kontrolu zbraní a munície (PACAM), ktorý je dobrovoľným programom: a) podporoval vypracovanie a vykonávanie plánu pre Strednú Ameriku na predchádzanie nedovolenému obchodovaniu so zbraňami a muníciou a ich šíreniu v koordinácii so systémom SICA a Regionálnym centrom Organizácie Spojených národov pre mier, odzbrojenie a rozvoj v Latinskej Amerike a Karibiku (UNLIREC) vrátane vytvorenia nadväzujúceho mechanizmu na monitorovanie pokroku a podporu účinnej koordinácie medzi vládami, vykonávajúcimi partnermi a darcami;“ (AG/RES. 3009 – LIII-O/23, prijaté 23. júna 2023)

Hľadisko rodovej rovnosti a ľudských práv

Vzhľadom na rôzne vplyvy ozbrojených konfliktov na zraniteľné osoby sa vo fáze III zachová rodové hľadisko a hľadisko ľudských práv. To zahŕňa začlenenie žien do všetkých úrovní vykonávania projektu a podporu rovnocennej účasti žien na projektových činnostiach. Činnosti zamerané na predchádzanie násiliu sa zamerajú na potreby žien a dievčat v oblasti bezpečnosti a ochrany v rámci ich komunít a na ich účasť na hľadaní riešení týchto výziev. Okrem toho sa zložky zamerajú výlučne na riešenie rodovo motivovaného násilia.

7. **Celkový cieľ**

Posilniť schopnosť krajín Latinskej Ameriky a Karibiku riešiť ozbrojené násilie v regióne kontrolou šírenia strelných zbraní a munície a nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami a muníciou a predchádzaním používaniu strelných zbraní v komunitách, ktoré sú výrazne zasiahnuté týmito javmi.

8. **Opis intervenčných stratégií projektov**

Cieľ č. 1: Posilniť regulačné rámce na riešenie nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami na americkom kontinente

Činnosti

— Technická pomoc krajinám pri preskúmaní právnych predpisov a normatívneho rámca, pričom sa zohľadnia medzinárodné normy a vnútorná harmonizácia mandátov, ako aj začlenenie rodového hľadiska;

— Vypracovanie usmernení podľa dohovoru CIFTA na vypracovanie, plánovanie, vykonávanie a hodnotenie programov dobrovoľného odovzdávania zbraní;

— Vypracovanie usmernení podľa dohovoru CIFTA s odporúčaniami pre normy bezpečnosti a ochrany, ktoré musia súkromné bezpečnostné spoločnosti dodržiavať, aby sa zabránilo odkláňaniu RĽZ a munície na nelegálny trh;

— Šírenie znalostnej platformy pre túto pologuľu vrátane optimalizovaného vyhľadávacieho nástroja na uľahčenie prístupu k normám a usmerneniam podľa dohovoru CIFTA (vypracovaných počas fázy II).

Výstupy

— Poskytnutie legislatívnej pomoci najmenej trom krajinám regiónu v záujme skvalitnenia vnútroštátneho normatívneho rámca pre strelné zbrane so zreteľom na medzinárodné normy a rodové hľadisko;

— Zvýšená dostupnosť regionálnych nástrojov na podporu krajín vo všetkých aspektoch kontroly strelných zbraní (na úrovni ponuky aj dopytu) vypracovaním a sprístupnením: i) usmernení podľa dohovoru CIFTA na vypracovanie, plánovanie, vykonávanie a hodnotenie programov dobrovoľného odovzdávania zbraní; a ii) usmernení podľa dohovoru CIFTA o postupoch týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany súkromných bezpečnostných spoločností, ktoré používajú strelné zbrane;

— Znalostná platforma o strelných zbraniach pre túto pologuľu sa rozšírila a prostredníctvom nej sa šírili informácie pre zainteresované strany v regióne.

Cieľ č. 2: Zlepšenie výmeny poznatkov a informácií o nedovolenom obchodovaní so strelnými zbraňami a nedovolenom šírení RĽZ na americkom kontinente

Činnosti

— Komplexné posúdenie štátnych kapacít na riadenie životného cyklu RĽZ a munície (so zreteľom na metodiku UNIDIR pre základné hodnotenie riadenia zbraní a munície);

— Vykonávanie dotazníka podľa dohovoru CIFTA s cieľom identifikovať štátne kapacity na riadenie, prevenciu, kontrolu a stíhanie nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami;

— Odborná príprava personálu členských štátov s cieľom zhromažďovať a systematizovať údaje o nedovolenom obchodovaní so strelnými zbraňami a nedovolenom šírení RĽZ s ohľadom na rodové hľadisko.

Výstupy

— Základné hodnotenie riadenia zbraní a munície inštitútu UNIDIR vykonané v jednej krajine regiónu;

— Dotazník podľa dohovoru CIFTA použitý v regióne, pričom svoje odpovede predložilo aspoň 60 % štátov, ktoré sú zmluvnými stranami dohovoru CIFTA;

— Vypracovanie, uverejnenie a rozšírenie správy s kľúčovými zisteniami z použitia dotazníka podľa dohovoru CIFTA;

— Tri virtuálne subregionálne semináre (Mezoamerika, Južná Amerika a Karibik), pričom na každom z nich sa zúčastnilo aspoň 20 účastníkov, sa uskutočnili s cieľom zvýšiť informovanosť personálu na vysokej úrovni o nástrojoch na zber údajov týkajúcich sa nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami a nedovoleného šírenia, ako aj o technikách a stratégiách na zlepšenie zberu a systematizácie údajov.

Cieľ č. 3: Zlepšenie štátnych kapacít na riadenie životného cyklu RĽZ a munície, čím sa zníži riziko odklonenia na nelegálny trh

Činnosti

— Príprava a vykonávanie špecializovanej odbornej prípravy vnútroštátneho personálu v oblasti riadenia zbraní a munície, a to aj v oblasti fyzickej bezpečnosti a riadenia zásob, označovania a vedenia záznamov, dobrovoľných kampaní odovzdávania zbraní a likvidácie RĽZ a munície, pričom sa zohľadnia medzinárodné normy a osvedčené postupy;

— Poskytovanie medzinárodnej certifikácie v oblasti zneškodňovania výbušných prostriedkov (EOD-3) vnútroštátnemu personálu v spolupráci s ministerstvom obrany Španielska;

— technická a materiálna pomoc a certifikácia vnútroštátnych likvidácie zhabaných, zastaralých alebo nadbytočných RĽZ a munície

— Technická a materiálna pomoc pri posudzovaní a zlepšovaní infraštruktúry vnútroštátnych skladov RĽZ a munície v súlade s normami podľa dohovoru CIFTA, súboru MOSAIC a usmernení IATG;

— Realizácia jedného seminára pre používateľov softvéru na kontrolu súpisu zbraní a munície (SAM), ktorý bol vyvinutý počas fázy I a rozšírený vo fáze II s cieľom identifikovať výzvy a požiadavky na modernizáciu;

— Poskytovanie softvéru SAM vnútroštátnym inštitúciám členských štátov OAŠ, ktoré to vyžadujú, vrátane odbornej prípravy a podpory asistenčných služieb používateľom;

— Otestovanie počiatočnej koncepcie elektronického riešenia regionálneho komunikačného mechanizmu v oblasti dovoleného transferu zbraní a munície (MCTA), ktorý bol vyvinutý počas fázy II;

— Vypracovanie voliteľných modulov regionálneho komunikačného mechanizmu v oblasti dovoleného transferu zbraní a munície (MCTA) a dodatočných funkcií so zreteľom na spätnú väzbu získanú od pilotných krajín;

— Podpora zavádzania vnútroštátneho povoľovacieho systému na kontrolu vývozu/dovozu v krajinách, ktorý bol vyvinutý počas fázy II, vrátane prispôsobenia sa vnútroštátnym normám a postupom.

Výstupy

— Minimálne 50 000 RĽZ a 100 ton munície, ktoré sú nadbytočné, zastaralé a/alebo zaistené, zlikvidované prostredníctvom pomoci a/alebo certifikácie projektu;

— Minimálne 400 vnútroštátnych pracovníkov z 10 krajín, ktorí absolvovali odbornú prípravu a zlepšili svoje znalosti, pokiaľ ide o uplatňovanie osvedčených postupov riadenia zbraní a munície;

— Minimálne 30 vnútroštátnych pracovníkov z 10 členských štátov OAŠ s osvedčením EOD-3 v partnerstve s ministerstvom obrany Španielska;

— Zlepšenie bezpečnosti inštitucionálnych zásob najmenej v piatich vnútroštátnych skladoch/skladoch RĽZ a munície v regióne;

— Posilnenie kapacity na inventarizáciu RĽZ a munície a zodpovednosť za ne v zásobách vnútroštátnych inštitúcií prostredníctvom zlepšenia a šírenia softvéru SAM;

— Zvýšenie kapacity najmenej troch členských štátov OAŠ v oblasti kontroly medzinárodných transferov RĽZ a munície prostredníctvom inštalácie vnútroštátneho povoľovacieho systému;

— Regionálny komunikačný mechanizmus o dovolených transferoch zbraní a munície (MCTA) plne vyvinutý a otestovaný zo strany členských štátov OAŠ.

Cieľ č. 4: Zriadenie alebo posilnenie vnútroštátnych systémov systematického sledovania nedovolených RĽZ;

Činnosti

— Vykonávanie subregionálnych seminárov na výmenu informácií o osvedčených postupoch na sledovanie nedovolených RĽZ;

— Vypracovanie vnútroštátnych protokolov na získavanie strelných zbraní s cieľom umožniť systematické sledovanie a vyšetrovanie získaných strelných zbraní v partnerstve s INTERPOL-om;

— Technická pomoc vnútroštátnym orgánom pri identifikácii a vypátraní získaných strelných zbraní a vytvorení spravodajských informácií pre príslušné vyšetrovacie jednotky;

— Posúdenie hlavných nedostatkov v systémoch vedenia záznamov a zbere údajov, ktoré bránia domácemu a medzinárodnému sledovaniu získaných strelných zbraní, a poskytovanie technickej pomoci a zdrojov na posilnenie alebo zriadenie týchto vnútroštátnych systémov/databáz, pričom sa zohľadnia zistené nedostatky;

— Technická a materiálna pomoc pri označovaní a vedení záznamov, najmä tým členským štátom, ktorým sa poskytla pomoc v predchádzajúcich fázach spolupráce s Európskou úniou.

Výstupy

— Zvýšenie kapacít v jednom členskom štáte OAŠ na sledovanie získaných RĽZ prostredníctvom vypracovania protokolu o získavaní strelných zbraní, ponuky technickej pomoci na sledovanie strelných zbraní a zlepšenia systémov a vybavenia potrebného na vnútroštátne a medzinárodné sledovanie;

— Jeden regionálny seminár s najmenej 20 účastníkmi, ktorý sa uskutočnil s cieľom šíriť osvedčené postupy sledovania, rámce sledovania strelných zbraní podľa dohovoru CIFTA (vrátane určenia kontaktných miest na účely sledovania) a výmenu informácií;

— Päť vnútroštátnych inštitúcií členských štátov OAŠ pomohlo zlepšiť svoje kapacity označovania a vedenia záznamov.

Cieľ č. 5: Zníženie rizikových faktorov spojených s ozbrojeným násilím na úrovni komunít

Činnosti

— Poskytovanie každodenných mimoškolských činností na posilnenie životných zručností ohrozených mladých ľudí prostredníctvom metodiky OASIS v jednom členskom štáte OAŠ;

— Zriadenie referenčného centra pre psychosociálnu podporu obetí ozbrojeného násilia aspoň v jednej problémovej komunite jedného členského štátu OAŠ;

— Odborná príprava tvorcov politík na miestnej úrovni, vládnych úradníkov, poskytovateľov služieb, pedagógov, rodičov a občianskej spoločnosti v oblasti predchádzania násiliu s použitím strelných zbraní;

— Vypracovanie a ponuka regionálneho vzdelávacieho programu odbornej prípravy (prostredníctvom rozsiahleho otvoreného online kurzu a kurzu odbornej prípravy školiteľov) pre pedagógov, vedenia škôl a iné orgány o tom, ako riešiť používanie strelných zbraní v školách a predchádzať mu;

— Odborná príprava pracovníkov vnútroštátneho verejného sektora (prostredníctvom hybridného prístupu s prezenčnými modulmi a masívnym otvoreným online kurzom) o predchádzaní rodovo motivovanému násiliu s použitím strelných zbraní;

— Realizácia seminárov s novinármi a digitálnymi influencermi s cieľom zvýšiť informovanosť o rizikových faktoroch násilia páchaného so strelnými zbraňami a vyzvať na prijatie opatrení na prerušenie násilia a predchádzanie mu;

— Technická a materiálna pomoc jednému členskému štátu OAŠ pri vypracúvaní a vykonávaní programov informovanosti o rizikách a dobrovoľných programov odovzdávania zbraní vo vybraných komunitách.

Výstupy

— Najmenej 300 ohrozených mladých ľudí (vrátane mladých ľudí porušujúcich zákon) z komunít, ktoré z toho profitovali, si zlepšilo svoje životné zručnosti prostredníctvom odbornej prípravy a každodenných činností po vyučovaní;

— Jedno referenčné centrum psychosociálnej podpory pre obete násilia páchaného so strelnou zbraňou zriadené v jednej komunite, ktoré ponúka i) individualizovanú psychosociálnu podporu najmenej 100 osobám, ktoré prežili násilie, a/alebo osobám, ktorým hrozí, že sa do ozbrojeného násilia zapoja alebo ho zažijú; a ii) tematické semináre o predchádzaní násiliu a osvetové činnosti v rámci školskej komunity a miestnych priestorov účasti;

— Najmenej 200 tvorcov politík na miestnej úrovni, vládnych úradníkov, poskytovateľov služieb, pedagógov, rodičov a občianskej spoločnosti vyškolených v oblasti predchádzania ozbrojenému násiliu;

— Najmenej 150 pedagógov, vedení škôl a iných príslušných vnútroštátnych orgánov vyškolených na riešenie používania strelných zbraní v školách a predchádzanie tomu;

— Najmenej 150 vládnych úradníkov a občianskej spoločnosti vyškolených v oblasti predchádzania rodovo motivovanému násiliu so zneužívaním strelných zbraní vrátane 15 osôb vyškolených na to, aby boli poskytovateľmi poznatkov prostredníctvom kurzu odbornej prípravy školiteľov;

— Najmenej 25 novinárov a digitálnych influencerov zvýšilo svoju informovanosť o rizikových faktoroch spojených s ozbrojeným násilím prostredníctvom svojej účasti na seminári o predchádzaní násiliu páchanému so strelnými zbraňami.

— Vzdelávanie v oblasti informovanosti o rizikách a kampane dobrovoľného odovzdávania zbraní realizované v komunitách jednej krajiny, ktoré z toho profitovali, čím sa prispieva k zníženiu dopytu po strelných zbraniach a ich dostupnosti.

Cieľ č. 6: Posilnenie subregionálnej spolupráce prostredníctvom vypracovania a vykonávania subregionálneho plánu pre strelné zbrane

Činnosti

— Vytvorenie rámca pre monitorovanie a hodnotenie plánu v oblasti strelných zbraní pre Strednú Ameriku vrátane vývoja elektronických nástrojov na podporu zberu a analýzy údajov;

— Technická pomoc krajinám Strednej Ameriky v súvislosti s monitorovaním a hodnotením plánu vrátane podpory pri vykonávaní východiskových posúdení, odbornej prípravy vnútroštátnych pracovníkov v oblasti využívania rámca monitorovania a hodnotenia a priebežnej pomoci pri zhromažďovaní potrebných údajov;

— Vykonanie jedného výročného stretnutia štátov, darcov a vykonávajúcich partnerov plánu v oblasti strelných zbraní pre Strednú Ameriku s osobnou účasťou;

— Vykonávanie virtuálnych stretnutí vykonávajúcich partnerov, vládnych orgánov a darcov (samostatne a spoločne) každý druhý rok;

— Vykonávanie vnútroštátnych seminárov a technickej pomoci krajinám Strednej Ameriky pri vypracúvaní národných akčných plánov so zreteľom na celkové ciele plánu vrátane odbornej prípravy a individuálneho mentorstva pre krajiny.

Výstupy

— Rámec monitorovania a hodnotenia plánu v oblasti strelných zbraní pre Strednú Ameriku, ktorý vypracovali a schválili zúčastnené krajiny;

— Základné posúdenie vykonané aspoň v 50 % zúčastnených krajín Strednej Ameriky;

— Jedno výročné stretnutie s osobnou účasťou týkajúce sa plánu v oblasti strelných zbraní pre Strednú Ameriku;

— Šesť virtuálnych stretnutí v rámci plánu v oblasti strelných zbraní pre Strednú Ameriku realizovaných s vykonávajúcimi partnermi, vládnymi orgánmi a darcami;

— Najmenej 40 % zúčastnených krajín plánu v oblasti strelných zbraní pre Strednú Ameriku s vypracovaním a schválením národných akčných plánov;

— Návrh andského plánu pre strelné zbrane bol vypracovaný a dohodnutý s andskými krajinami.

9. **Trvanie**

Celková odhadovaná dĺžka trvania komplexnej regionálnej fázy III je 36 mesiacov.

10. **Subjekt poverený technickým vykonávaním**

Technickým vykonávaním tohto programu je poverený Odbor verejnej bezpečnosti Organizácie amerických štátov (DPS/OAŠ). DPS/OAŠ má, pokiaľ ide o podporu krajín na americkom kontinente, jedinečné postavenie vzhľadom na to, že plní dvojitú úlohu – úlohu technického spolusekretariátu dohovoru CIFTA a technického a prevádzkového orgánu OAŠ v tejto oblasti. V tejto funkcii má DPS/OAŠ skúsenosti s vykonávaním projektov a programov, ktoré pomáhajú členským štátom OAŠ pri plnení ich povinností zabezpečiť vnútroštátne zásoby strelných zbraní, prijímať legislatívne opatrenia na kriminalizáciu nedovolenej výroby strelných zbraní a nedovoleného obchodovania s nimi, vyžadovať označovanie strelných zbraní a vymieňať si informácie o sledovaní a modely nedovoleného obchodovania s ostatnými signatármi dohovoru CIFTA. Žiadna iná regionálna ani subregionálna organizácia, ktorej činnosť sa vzťahuje na celý americký kontinent, nemá taký politický vplyv, technické odborné znalosti ani geografický dosah potrebný na poskytovanie podpory a pomoc všetkým americkým štátom.

Počas fázy III bude DPS/OAŠ naďalej koordinovať a spolupracovať s ostatnými inštitúciami a organizáciami. Od fázy I sa vytvorili strategické partnerstvá so subjektmi, ktoré podporujú krajiny Latinskej Ameriky a Karibiku, aby sa zabránilo duplicite úsilia a maximalizovala účinnosť akcie. Medzi týchto partnerov patrí Regionálne centrum Organizácie Spojených národov pre mier, odzbrojenie a rozvoj v Latinskej Amerike a Karibiku (UNLIREC), Úrad Organizácie Spojených národov pre drogy a kriminalitu (UNODC), Inštitút Organizácie Spojených národov pre výskum odzbrojenia (UNIDIR), Implementačná agentúra karibského spoločenstva pre trestnú činnosť a bezpečnosť (CARICOM IMPACS), Medziamerická rada pre obranu, poradný tím pre riadenie munície Ženevského medzinárodného centra pre humanitárne odmínovanie (AMAT-GICHD) a INTERPOL.

11. **Relevantnosť**

— **Význam pre región**

Napriek významnému pokroku pri upevňovaní demokracie a dosahovaní sociálno-ekonomického rozvoja krajiny Latinskej Ameriky a Karibiku naďalej čelia obrovským výzvam pri podpore bezpečnosti svojich občanov a komunít. Verejná bezpečnosť alebo jej absencia je vysokou prioritou tak pre občanov, ako aj pre vládne orgány v regióne. Americký kontinent zostáva jednou z najnásilnejších oblastí na svete, pričom odborníci označili dostupnosť strelných zbraní a neobmedzený prístup k nim za kľúčové rizikové faktory prispievajúce k vysokej miere smrtiaceho násilia. Túto otázku znásobuje rastúca sofistikovanosť a zložitosť organizovaných zločineckých skupín, ktoré rozšírili svoje operácie a v súčasnosti dominujú na trhu nedovoleného obchodovania so zbraňami. Tieto skupiny prešli z vertikálnych štruktúr na sieťovo prepojené organizácie, čo viedlo k väčšej efektívnosti a ziskovosti ich nezákonných činností a k zvýšeniu výziev spojených s identifikáciou a vyšetrovaním páchateľov.

Je zrejmé, že nedovolené obchodovanie so strelnými zbraňami a ich dostupnosť má významný vplyv na región, čo predstavuje jednu z hlavných výziev pre regionálnu a globálnu bezpečnosť. Odráža sa to vo viacerých politických a právnych záväzkoch, ktoré prijali krajiny v regióne, vrátane:

— ratifikácie dohovoru CIFTA a ďalších medzinárodných nástrojov, ako je Zmluva o obchodovaní so zbraňami a protokol o strelných zbraniach;

— aktívnej účasti na dobrovoľných rámcoch, ako je AP OSN a Globálny rámec pre riadenie konvenčnej munície počas celého jej životného cyklu;

— prijatia plánu pre strelné zbrane v Karibiku a Strednej Amerike.

V dohovore CIFTA sa stanovuje niekoľko povinností pre štáty, ktoré sú jeho zmluvnými stranami, vrátane stanovenia právomoci, pokiaľ ide o trestné činy, povinného označovania strelných zbraní, vedenia záznamov na účely sledovania; zlepšenia kontroly transferov; a medzinárodnej spolupráce. Druhým akčným postupom podľa dohovoru CIFTA sa posilňujú ciele zmluvných štátov dohovoru CIFTA v týchto oblastiach v súlade s AP OSN a protokolom o strelných zbraniach. Tento projekt využíva tento rámec na poskytovanie technickej pomoci krajinám pri realizácii záväzkov a ustanovení týchto zmlúv, najmä dohovoru CIFTA.

— **Zosúladenie s prioritami Európskej únie**

Ciele, činnosti a očakávané výsledky tohto projektu sú v súlade s cieľmi a prístupom stratégie EÚ „Zabezpečenie zbraní, ochrana občanov“ ([5]), pričom sa zohľadňuje multilaterálna perspektíva na podporu angažovanosti vo všetkých regiónoch sveta. Partnerstvom s OAŠ budú touto akciou naďalej podporovať synergie medzi EÚ a OAŠ a v širšom zmysle aj medzi Európou a americkým kontinentom s cieľom znížiť ozbrojené násilie a trestnú činnosť. Touto akciou sa bude predovšetkým podporovať práca Európskej únie v regióne prostredníctvom cielenej podpory krajinám, ktoré sú vážne postihnuté šírením, nadmerným hromadením RĽZ a obchodovaním s nimi.

Do fázy III sa konkrétne premietli tieto priority stratégie:

2.1. Posilňovanie normatívneho rámca: Cieľom činností v rámci cieľa č. 1 je zabezpečiť, aby krajiny zosúladili svoje právne predpisy s medzinárodnými normami a mali k dispozícii nástroje na podporu vykonávania medzinárodných zmlúv a dohovorov;

2.2.2 Kontroly vývozu strelných zbraní a ich munície: Podpora vnútroštátneho povoľovacieho systému a mechanizmu regionálnej komunikácie o dovolených transferoch strelných zbraní a munície v rámci cieľa č. 3 súvisí s dôležitosťou kontroly zákonného obchodu s cieľom zabrániť odklonu zbraní a munície na nelegálny trh;

2.2.3 Bezpečné riadenie zásob RĽZ a munície: Cieľ č. 3 zahŕňa súbor činností zameraných na fyzickú bezpečnosť a riadenie zásob vrátane odbornej prípravy úradníkov a technickej a materiálnej pomoci zameranej na zlepšenie postupov a zariadení v súlade s medzinárodnými normami stanovenými v rámci nástrojov MOSAICS and IATG;

2.2.4 Zodpovedná likvidácia RĽZ a ich munície: Cieľ č. 3 zahŕňa odbornú prípravu, materiálnu pomoc, dohľad a osvedčovanie postupov likvidácie strelných zbraní a munície pre krajiny, ktoré to požadujú;

2.2.5 Prierezové otázky: Vo všetkých cieľoch akcie budeme podporovať riešenia a stratégie na riešenie nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami prostredníctvom komplexného prístupu vrátane prierezových otázok, ako je schopnosť reagovať na rodové otázky a využívanie informačných technológií.

Okrem toho je toto opatrenie v súlade aj s akčným plánom EÚ na boj proti nedovolenému obchodovaniu so strelnými zbraňami na roky 2020 – 2025 vzhľadom na jeho štyri stanovené priority:

— Priorita 1: Ochrana legálneho trhu a obmedzenie odklonu

— Priorita 2: Získavanie lepších spravodajských informácií

— Priorita 3: Zvyšovanie tlaku na nelegálne trhy

— Priorita 4: Zintenzívnenie medzinárodnej spolupráce

Mnohé činnosti a očakávané výsledky tejto akcie prispejú k zníženiu odklonu od štátnych a neštátnych oprávnených užívateľov (napríklad ponuka technickej pomoci v oblasti fyzickej bezpečnosti a riadenia zásob, označovania a likvidácie), ako aj k zvýšeniu účinnosti opatrení na riešenie nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami prostredníctvom podpory komplexnej stratégie sledovania pre orgány presadzovania práva. Okrem toho Európska únia prostredníctvom tejto akcie zvyšuje podporu poskytovanú americkému kontinentu a rozsah jej programu medzinárodnej spolupráce. Ako už bolo uvedené, americký kontinent je regiónom, ktorý je najviac postihnutý násilím páchaným so strelnými zbraňami, ktoré ohrozuje bezpečnosť nielen v regióne, ale má škodlivé dôsledky v iných častiach sveta vrátane Európy, ako sú medziregionálne trasy nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami a neregulárna migrácia v dôsledku nestability amerického kontinentu.

Ciele, činnosti a očakávané výsledky tohto projektu sú v úzkom súlade s cieľmi a prístupom stratégie EÚ „Zabezpečenie zbraní, ochrana občanov“ ([6]), pričom sa zdôrazňuje multilaterálna perspektíva na podporu angažovanosti vo všetkých regiónoch. Partnerstvom s OAŠ sa touto iniciatívou budú naďalej podporovať synergie medzi EÚ a OAŠ a v širšom zmysle aj medzi Európou a americkým kontinentom s cieľom znížiť ozbrojené násilie a trestnú činnosť. Týmto projektom sa bude predovšetkým zdôrazňovať práca Európskej únie v regióne prostredníctvom cielenej podpory krajinám, ktoré sú vážne postihnuté šírením, nadmerným hromadením ručných ľahkých zbraní (RĽZ) a obchodovaním s nimi.

([5]) „Zabezpečenie zbraní, ochrana obyvateľov“: Stratégia EÚ proti nedovoleným strelným zbraniam, ručným a ľahkým zbraniam a ich munícii, ktorú prijala Rada 19. novembra 2018

([6]) „Zabezpečenie zbraní, ochrana obyvateľov“: Stratégia EÚ proti nedovoleným strelným zbraniam, ručným a ľahkým zbraniam a ich munícii, ktorú prijala Európska rada 19. novembra 2018

Do fázy III sa premietli tieto priority stratégie EÚ:

Posilňovanie normatívneho rámca: Cieľom činností v rámci cieľa č. 1 je zabezpečiť, aby krajiny zosúladili svoje právne predpisy s medzinárodnými normami a mali potrebné nástroje na vykonávanie medzinárodných zmlúv a dohovorov.

Kontroly vývozu strelných zbraní a munície: V rámci cieľa č. 3 sa podporujú vnútroštátne povoľovacie systémy a mechanizmus regionálnej komunikácie o dovolených transferoch strelných zbraní a munície, čím sa rieši dôležitosť kontroly zákonného obchodu s cieľom predchádzať ich odklonu na nelegálny trh;

Bezpečné riadenie zásob RĽZ a munície: Cieľ č. 3 zahŕňa súbor činností zameraných na fyzickú bezpečnosť a riadenie zásob vrátane odbornej prípravy úradníkov a technickej a materiálnej pomoci zameranej na zlepšenie postupov a zariadení v súlade s medzinárodnými normami, ako sú nástroje MOSAICS a IATG.

Zodpovedná likvidácia RĽZ a munície: Cieľ č. 3 zahŕňa aj odbornú prípravu, materiálnu pomoc, dohľad a osvedčovanie postupov likvidácie strelných zbraní a munície pre krajiny, ktoré takúto podporu požadujú;

Prierezové otázky: Vo všetkých cieľoch akcie sa podporujú komplexné riešenia na riešenie nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami, čo v sebe zahŕňa prierezové otázky, ako je schopnosť reagovať na rodové otázky a využívanie informačných technológií.

Táto akcia je v súlade aj s akčným plánom EÚ na boj proti nedovolenému obchodovaniu so strelnými zbraňami na roky 2020 – 2025, v ktorom sa stanovujú štyri priority:

Ochrana legálneho trhu a obmedzenie odklonu: Činnosti a očakávané výsledky sú zamerané na zníženie odklonov od štátnych a neštátnych autorizovaných používateľov prostredníctvom technickej pomoci v oblasti fyzickej bezpečnosti a riadenia zásob, označovania a likvidácie.

Získavanie lepších spravodajských informácií: Komplexnou stratégiou sledovania podporovanou v tejto akcii sa zvýši účinnosť opatrení na riešenie nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami zo strany orgánov presadzovania práva.

Zvyšovanie tlaku na nelegálne trhy: Riešením nedovoleného obchodovania s RĽZ a posilnením spolupráce s orgánmi presadzovania práva sa touto akciou prispieva k zvyšovaniu tlaku na zločinecké trhy.

Zintenzívnenie medzinárodnej spolupráce: Touto akciou sa posilňuje podpora poskytovaná americkému kontinentu a rozširuje sa program medzinárodnej spolupráce EÚ. Americký kontinent je výrazne ovplyvnený násilím páchaným so strelnými zbraňami, ktoré ohrozuje bezpečnosť a má škodlivé dôsledky na celom svete vrátane medziregionálnych trás nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami a neregulárnej migrácie v dôsledku regionálnej nestability.

Riešením týchto priorít sa projektom prispieva k zníženiu násilia súvisiaceho so strelnými zbraňami na americkom kontinente a posilňuje regionálna a medzinárodná bezpečnosť, čím sa preukazuje záväzok EÚ podporovať stabilitu a bezpečnosť vo všetkých regiónoch.

12. **Podávanie správ**

DPS/OAS bude pravidelne vypracúvať správy v súlade s vyrokovanou dohodou o delegovaní.